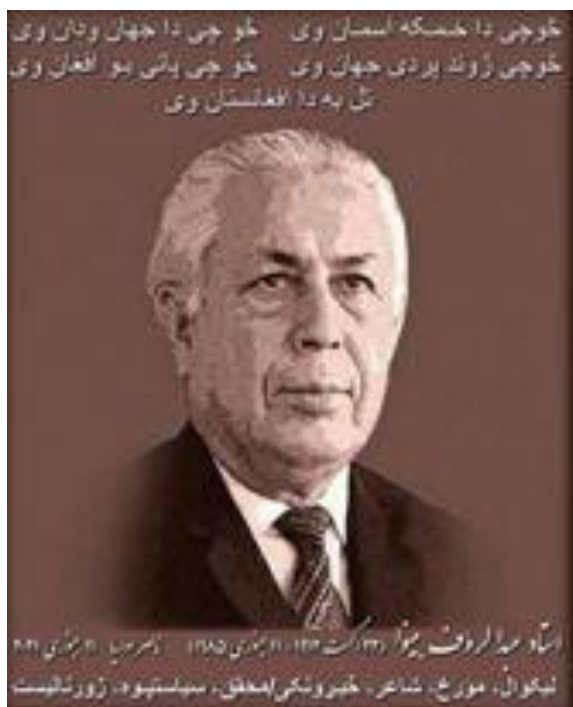

۲۰۲۱/۰۱/۱۲

ناصر اوریا / مختصات افغانستان / نخبگان و مشاهیر

استاد بینوا دانشمند، ژورنالیست، محقق، مؤرخ، دیپلمات، شاعر، ادیب و نویسنده ریالیست افغانستان

"خو چی پاتی یو افغان وی، تل به دا افغانستان وی"

تا زنده یک افغان است، زنده افغانستان است

آیا میدانید این آوای قلب هر افغان آزاده سروده کیست؟

ترانه سرود ملی افغانستان در زمان جمهوریت شهید محمد داود خان را استاد عبدالرؤف بینوا سروده که کمپوز موزیک آن از استاد عبدالغفور برشنا است.

روح این ابرمرد دانشمند شاد و بهشت مکانش باد.

ناصر اوریا * ۱۱ جنوری ۲۰۲۱

معلومات بیشتر برای علاقمندان * نور معلومات مینه والو ته

استاد بینوا دانشمند، ژورنالیست، محقق، مؤرخ، دیپلمات، شاعر، ادیب و نویسنده ریالیست افغانستان به تاریخ اول سنبله ۱۲۹۲ (۲۳ اگست ۱۹۱۳ میلادی) در یک خانواده متدین و منور در شهر قندهار چشم به جهان گشود. پدرش مفتی عبدالله (مفتی عبده) و پدرکلانش عبدالحق آخندزاده از جمله علمای دانشمند و نیک نام عصر خود بودند.

بینوا قران کریم و فقه را نزد برادر دانشمندش عبدالکریم حقانی آموخت و سپس به تحصیل صرف، نحو، بدیع، بیان و ادبیات عربی پرداخت.

در جوانی به کابل آمد و به تعلیماتش ادامه داد و تحصیلات خصوصی اش را تحت نظر پدرش مفتی عبدالله و برادر ارشدش عبدالکریم حقانی به اتمام رسانید.

بینوا در عفوان جوانی به سرودن شعر آغاز کرد و اشعارش در نشریه "طلوع افغان" در قندهار به نشر می رسید.

در سال ۱۳۲۶ هجری یک جنبش سیاسی با تمایلات ملی گرایی به نام "ویش زلمیان"، عرض اندام کرد و یک سال بعد (۱۳۲۷) به حزب سیاسی مبدل گردید.

استاد بینوا از جمله بنیانگذاران "ویش زلمیان" و اولین منشی این حزب بود و در جریده "انگار" مینوشت.

در واقع "ویش زلمیان" یا "جوانان بیدار" اولین حزب سیاسی است که در سال ۱۳۲۷ هجری (۱۹۴۷ میلادی) با برگزاری کنگره و تدوین مرامنامه تأسیس شد.

"ویش زلمیان" منحیث یک هسته تجمع برای تعدادی از روشنفکران افغان از هر قشر اجتماعی و تمایلات سیاسی بود که وجه مشترک همه این روشنفکران را، ملی گرایی افغانی تشکیل می داد.

ادمکو موسیل و یوویدگانکوفسکی می نویسند که در سال ۱۹۴۷ میلادی در افغانستان یک حزب سیاسی به نام "ویش زلمیان" تشکیل شد.

میرغلام محمد غبار در جلد دوم "افغانستان در مسیر تاریخ" در باره "حزب ویش زلمیان" می نویسد:

چون تعداد زیاد اعضای "ویش زلمیان" حیات دارند و عده از آنها نویسندگان معاصر اند، یقین دارم که در باره فعالیت های این حزب با تفصیل مرام و سیر تاریخی آن خواهند نوشت لهذا من در اینجا صرف بصورت عمومی تذکراتی میدهم.

در همین سال ۱۳۲۶ هجری شمسی (۱۹۴۷) یک حزب علنی بنام "ویش زلمیان" بوجود آمد... (و لستی از نام موسسین و رهبران عمده حزب را در کابل، قندهار و ننگرهار بدست میدهد...) (۱)

منشی حزب در اوایل عبدالرؤف خان بینوا و در اواخر عبدالرزاق خان فراهی بود. مصارف حزبی از اعانه اعضای تکافو میشد. ارگان نشراتی حزب اول جریده "انگار" با امتیاز فیض محمد خان انگار نشر میشد، (تأسیس مارچ ۱۹۵۱)

بعلاوه قبلاً در سال ۱۳۲۶ هجری (۱۹۴۷) عبدالرؤف خان بینوا کتابی بنام "ویش زلمیان" مرکب از یک عده مقالات حزبی و غیر حزبی توسط ریاست پښتو ټولنه منتشر ساخته بود. درین کتاب هم روشنفکران ملی و هم نمایندگان دولت (مثلاً عبدالمجید خان زابلی وزیر اقتصاد دولت) نوشته هایی فرستاده بودند.

در سال ۱۳۴۵ عبدالرؤف بینوا به حزب "جمعیت دموکراتیک مترقی" مرحوم محمد هاشم میوند وال، که اورگان نشراتی آن "مساوات" نام داشت، پیوست. بینوا در کابینه میوندوال سمت وزیر اطلاعات و کلتور را احراز کرد.

بینوا در دوره ۱۳ شورای ملی به حیث نماینده منتخب مردم موسی قلعه ولایت هلمند به شورا ملی راه یافت. عبدالرؤف بینوا در ادبیات و تاریخ زبان پښتو تحقیقات بیشتر دارد ولی کتب و آثار گرانبهای زیادی منجمله اشعار و سروده ها به زبان های دری، پښتو، عربی، و دیگر لسان ها از خود به یادگار مانده است.

اولین مجموعه شعری استاد بینوا به نام "د غنمو په وگي" در سال ۱۳۲۵ هجری طبع و نشر شد. تعدادی از اشعار بینوا به لسان های عربی، روسی و چکی نیز ترجمه و نشر گردیده است. عبدالرؤف بینوا مدت ۳۶ سال در امور رسمی دولتی در پست های مختلف خدمت نمود که عهده دار وظایف و مسئولیت های متعدد بود.

بینوا در مقامهای مدیریت، استاد پوهنتون، ریاست، دیپلمات، وزارت و نمایندگی شورای ملی ایفای وظیفه نمود و آخرین سمت وی سفیر افغانستان در کشور لیبیا بود.

مرحوم بینوا در پهلوی فعالیت های فرهنگی وظایف در پست های مهم دولتی نیز ایفای وظیفه نموده، طوریکه خود می نویسد:

-عضو انجمن ادبی کابل - ۱۳۱۸ ه ش - ۱۹۳۹ م

-معاون نشرات انجمن ادبی کابل - ۱۳۹۱ ه ش - ۱۹۴۰ م

-مدیر صحافت پښتو ټولنه - ۱۳۱۹ ه ش - ۱۹۴۰ م

-مدیر مجله کابل - ۱۳۲۰ ه ش - ۱۹۴۱ م

-معاون نشرات ریاست مطبوعات - ۱۳۲۰ ه ش - ۱۹۴۱ م

-معاون پښتو ټولنه - ۱۳۲۳ ه ش - ۱۹۴۴ م

-مدیر عمومی پښتو ټولنه - ۱۳۲۵ ه ش - ۱۹۴۶ م

-عضو انجمن تاریخ - ۱۳۳۰ ه ش - ۱۹۵۱ م

-مدیر عمومی نشرات داخلی ریاست مطبوعات - ۱۳۳۱ ه ش - ۱۹۵۲ م

-مستشار مطبوعاتی سفارت افغانستان در دهلی - ۱۳۳۱ ه ش - ۱۹۵۳ م

-رئیس کابل رادیو - ۱۳۳۵ ه ش - ۱۹۵۶ م

-عضو انجمن دوستی افغانستان و هند - ۱۳۳۶ ه ش - ۱۹۵۸ م

-عضو انجمن دوستی افغانستان و شوروی - ۱۳۳۹ ه ش - ۱۹۶۰ م

-مستشار مطبوعاتی سفارت افغانستان در قاهره - ۱۳۴۲ ه ش - ۱۹۶۳ م

-رئیس رادیو افغانستان - ۱۳۴۴ ه ش - ۱۹۶۵ م

-معاون ریاست مستقل قبایل - ۱۳۴۵ ه ش - ۱۹۶۶ م

-وزیر اطلاعات و کلتور - ۱۳۴۶ ه ش - ۱۹۶۷ م

-وکیل ولسی جرگه - ۱۳۴۸ ه ش - ۱۹۶۹ م

-عضو اجیر مرکز بین المللی تحقیقات پښتو - ۱۳۵۷ ه ش - ۱۹۷۸ م

-عضو اجیر اکادمی افغانستان - ۱۳۵۷ ه ش - ۱۹۷۹ م

-مشاور صدارت در بستان فوق رتبه - ۱۳۵۸ ه ش - ۱۹۸۰ م

-سفیر افغانستان در لیبیا - ۱۳۵۸ ه ش - ۱۹۸۰ م

استاد بینوا دو بار ازدواج نموده بود که از ازدواج اول پسری داشت که در زمان حیات استاد بینوا وفات نموده بود. ثمره ازدواج دوم ۳ دختر و ۳ پسر، که همه آن ها در ایالات متحده امریکا بسر می برند.

یک دختر استاد بینوا با داکتر عبدالفتاح ایازی (پسر مرحوم داکتر محمد اعظم ایازی) و دختر دیگرش با خلیل غبار فرزند مرحوم میر غلام محمد غبار ازدواج نموده است.

مرحوم عبدالرؤف بینوا به تاریخ ۱۱ جنوری ۱۹۸۵ در ایالت نیوجرسی امریکا چشم از جهان بست.

روح اش شاد، بهشت برین مکانش و یاد کارنامه هایش جاودان باد

ناصر اوریا * ۱۱ جنوری ۲۰۲۱ - تکزاس

*د ارواښاد استاد عبدالرؤف بینوا دری او پښتو آثار:

۱. پښتو کیلی - چي د څلورم جلد لومړی ټوک ئي په ۱۳۲۰ لمریز کال کي د پښتو ټولني له خوا ددرسي کتاب په ډول چاپ شو
۲. پردېس - د علامه اقبال د "مسافر" نومي منظوم کتاب منظومه ژباړه ده چي د ۱۳۲۱ لمریز کال د انیس په ورځپاڼه کي خپره شوي ده
۳. پښتو د شاهانو په دربار کي. دا پښتو رساله ده چي د ۱۳۲۲ لمریز کال په کابل کالني کي خپره شوي ده

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شمیره: له ۲ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ

۴. باغونه - د ټاگور دنثري اشعارو د ټولگي ژباړه ده، چي په ۱۹۴۱ ع کال کي په طلوع افغان کي په پرله پسي ډول چاپ شوي ده
۵. د ميني مينه - د شعرونو ټولگه ده چي په ۱۹۴۱ ع کال کي چاپ شوي ده
۶. پښتني مېرمنې - دا کتاب د پښتني مېرمنو تذکره ده چي تر اسلام وړاندي او بيا تر اوسه پوري د پښتني مېرمنو يادونه او پېژندنه پکښي راغلي ده، دا کتاب په ۱۳۲۳ لمريز کال کي د مطبوعاتو د رياست له لوري چاپ شوی دی
۷. د هوتکو په دوره کي پښتو دا وره رساله ده چي د هوتکو مشرانو او شاعرانو پښتو ته پاملرنه پکښي ستايل شوې ده، دار ساله د ۱۳۲۴ لمريز کال دوري دمياشتي دکابل په مجله کي خپره شوې ده.
۸. طوق لعنت - يو تمثيلي ډرام دی چي په ۱۳۲۴ لمريز کال کي ئي د مطبوعاتو جايزه وړې ده
۹. ميرويس نيکه - د ملي قايد ميرويس نيکه د ژوند حالات او د کارنامو يادونه ده چي په ۱۳۲۵ لمريز کال کي دپښتو ټولني له لوري دکتاب په شکل چاپ شوی دی
۱۰. آريايي پارسي، پښتو مرثيې او ويرني - دا رساله د ۱۳۲۵ - ۱۳۲۶ لمريز کلونو په کابل کالني کي خپره شوې ده
۱۱. د غنمو په وگي - يوه تاريخي منظومه رساله ده چي په ۱۳۲۵ لمريز کال کي دپښتو ټولني چاپ کړېده
۱۲. د پير محمد کاکړ دديوان، تدوين، تصحيح، او مقابله. دا کتاب په ۱۳۲۵ لمريز کال کي دپښتو ټولني له خوا چاپ شوی دی او دوهم ځل په دانژدې وختونو کي دصحاف نشراتي موسسې له خوا په نوي بڼه چاپ شوی او حبيب الله رفيع يوه خونده وره سريزه پر کښلي ده
۱۳. چند آهنگ ملي - په پارسي ژبه دپښتو د څو موسيقي رغونو او ملي سندرو شرح ده چي په ۱۳۲۵ لمريز کال کي دکابل په کالني کي او بيا د کابل راډيو له لوري په مستقل ډول چاپ سوی دی
۱۴. ادبي فنون - دا کتاب د هغو درسونو ټولگه ده چي استاد بينوا د ادبياتو دپوهنځي دپرانيسټلو په لومړي کال د هغه پوهنځي د لومړي ټولگي ته ورښوولی وه، دا کتاب په ۱۳۲۶ لمريز کال کي دپښتو ټولني له خوا چاپ شوی دی
۱۵. ويښ زلميان - دا د هيواد د ځينو ويښو زلميانو دضمامينو او شعرونو ټولگه ده چي داستاد بينوا په زيار او اهتمام په ۱۳۲۶ لمريز کال کي دپښتو ټولني له لوري چاپ شوی ده
۱۶. د دار مستتر پښتو څېړني - دا کتاب فرانسوي مستشرق (جيمس دارمستتر) په فرانسوي ليکلی چي سيد قاسم خان ريښتيا په پارسي ژباړلی او علامه عبدالحی حبيبي او استاد بينوا په پښتو اړولی او په ۱۳۲۶ لمريز کال کي کابل مطبعې چاپ کړی دی
۱۷. صداي وطني - تمثيلي ډرام دی چي په ۱۳۲۶ لمريز کال کي د تاليف څلورمه جايزه وړې ده
۱۸. د رحمان بابا د ديوان تدوين، تصحيحه (نوي ډول) تصحيح او مقابله د استاد بينوا، دا ديوان په ۱۳۲۸ لمريز کال کي کابل مطبعې چاپ کړی دی
۱۹. خوشحال خان خټک څه وايي؟ - دا کتاب يو وار دهند په بمبيي کي غلام حسن خان ساپي په مرسته چاپ سوی و خو چي د پاکستان له لاري افغانستان ته راوړل کيدی نو پاکستان حکومت ضبط کړ، مگر په ۱۳۲۹ لمريز کال کي د مطبوعاتو مستقل رياست بيرته چاپ کړ
۲۰. نظري به پښتونستان - په پارسي ژبه يوه رساله ده چي د ۱۳۲۹ لمريز کال په کابل کالني کي او بيا ځانته په مستقل ډول چاپ شوه
۲۱. پښتونستان - په ۴۸۰ مخونو کي دپښتونستان زاره نومونه او ... په مفصل ډول ليکل سوي دي چي په ۱۳۳۰ لمريز کال کي د انيس په ورځپاڼه او بيا دمستقل کتاب په شکل د مطبوعاتو د مستقل رياست له خوا خپور شو
۲۲. ليډران امروزي پښتونستان - دا د پښتونستان د ځينو مشرانو او ليډرانو لنډه پېژندگلوي ده چي د ۱۳۳۱ لمريز کال په کابل کالني کي او هم ځانته درسالي په ډول چاپ شوې ده
۲۳. د کاظم خان شيدا ديوان - تدوين، تصحيح، او مقابله چي په ۱۳۳۳ لمريز کال کي د پښتو ټولني له خوا چاپ شوی دی
۲۴. هوتکي ها - هوتکو د دوري مفصل حالات او پېښي دي، دا کتاب په پارسي ژبه ليکل شوی دی او د افغانستان دتاريخ ټولني له لوري په ۱۳۳۵ لمريز کال کي چاپ سوی دی
۲۵. پريشانه افکار - دا د استاد بينوا دبيلابيلو اشعارو يوه برخه ده چي د ټولگي په شکل په ۱۳۳۵ لمريز کال کي پښتو ټولني چاپ کړې ده
۲۶. د گيتانجلي ژباړه - دا اثر د هند دنوميالي اديب او فيلسوف رابندرانات ټاگور د گيتانجلي پښتو ژباړه ده چي هم انيس په ورځپاڼه کي پرله پسي خپره شوي او هم ځانته دمستقل اثر په ډول په ۱۳۳۶ لمريز کال کي دکابل د نشراتي څانگي له خوا چاپ شوی ده، او دوهم ځل لپاره په ۱۳۵۴ لمريز کال کي بيا چاپ شوی او فاضل استاد اکاډيميسن پوهاند رشاد صاحب په ۱۰۳ مخونو کي يوه مغتتمه او علمي سريزه پر کښلي ده چي په لومړي ځل د استاد بينوا دپېژندگلوی په اړه علمي مالومات لري
۲۷. رگ سبز - په پارسي ژبه يو طنزيه اثر دی چي په ۱۳۳۶ لمريز کال کي ئي دتالف دوهمه درجه جايزه وړې ده
۲۸. لنډی يو شمير منتخبې لنډی له پارسي او انگریزي ژباړي سره يوځای په ۱۳۳۷ لمريز کال کي د کابل راډيو له خوا په مصور ډول په ۱۷۶ مخونو کي چاپ شوي دي او د انگریزي ژباړه ئي ښاغلي شريفي کړې ده
۲۹. خوشحال او پسرلی - په دي اثر کي د خوشحال خان پسرلني او رندانه شعرونه را غونډ سوي دي او په ۱۳۳۷ لمريز کال کي د کابل راډيو د پښتون رغ مجلې له خوا چاپ سوي دي

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شميره: له 3 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکني د ليکنيزي بڼي پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

۳۰. پاچا خان - دا کتاب ښاغلي فارغ بخاري په اردو ژبه د عبدالغفار خان فعاليتونو په باب ليکلی چې استاد بينوا له اردو څخه پارسي ته ژباړلی دی او د ۱۳۳۸ لمريز کال دانيس په ورځپاڼه کې پرله پسې خپور شوی دی
۳۱. د زره خواله - دا کتاب د يو لړ ليکونو ټولگه ده چې په هنري ډول يې خپل خيالي ملگري ته ليکلي دي. دا کتاب د ۱۳۳۸ لمريز کال د اصلاح په ورځپاڼه کې پرله پسې خپور سوی او په ۱۳۴۱ لمريز کال د مطبوعاتو مستقل رياست له خوا چاپ سوی دی
۳۲. پښتو قرانت - دپوهني دوزارت په غوښتنه د ښوونځيو دلسم ټولگي لپاره ليکل سوی دی او په ۱۳۳۹ لمريز کال کې چاپ سوی دی
۳۳. زور گنهگار - يوه پښتو ډرامه ده چې د کندهار په پوهنه ننداره کې تمثيل شوې او بيا کابل راډيو په پښتون ږغ مجله کې پرله پسې خپره شوې ده
۳۴. کار بر اصل - يوه ټولنيزه او تنقيدي ډرامه ده چې په پارسي ژبه ليکل سوې او د کابل په پوهنه ننداره کې تمثيل شوې ده
۳۵. اشتباه - دا هم يوه ټولنيزه ډرامه ده چې د کابل دجشن په صحنه کې تمثيل سوې ده
۳۶. آشيانه عقاب - يو تاريخي او حماسي ډرامه ده چې د کابل په پوهني ننداره کې تمثيل شوې ده
۳۷. زرنګ - په پارسي ژبه يو راډيويي ډرام دی چې په کابل راډيو کې تمثيل شوې دی
۳۸. حکومت بيدار است - دا هم يو پارسي ډرام دی چې په کابل راډيو کې تمثيل او پښتون ږغ مجله کې چاپ شوی دی
۳۹. د چين سفر نامه - دا کتاب فاضل استاد بينوا په ۱۳۳۶ لمريز کال کې ليکلی دی چې د دووسو مخونو په شاوخوا کې و او په دغه سفر کې شهيد محمد داود خان د وخت صدراعظم هم ورسره مل و نو ځکه ئې په ۱۳۵۵ لمريز کال کې تر چاپ وړاندي هغه ته ورکړ تر څو د هغه تر نظر هم تير شي خو د هغه له شهادت سره دغه اثر هم د هغه په کور کې ترينم شو
۴۰. اوسني ليکوال - ددې اثر لومړی ټوک په ۱۳۴۱ لمريز کال کې په ۵۴۴ مخونو کې د مطبوعاتو د مستقل رياست د کورنيو خپرونو د لوي مديريت له خوا په دولتي مطبوعه کې چاپ شو
۴۱. اوسني ليکوال - دوهم ټوک، په ۱۳۴۱ لمريز کال کې د مطبوعاتو دمستقل رياست له خوا په ۴۲۴ مخونو کې خپور شوی دی
۴۲. افغانستان اليوم - ارواښاد استاد بينوا په عربي ژبه ښه پوهيدی او په دغه ژبه ئې اثر کښلی اوچاپ کړی دی. افغانستان اليوم د بينوا هغه اثر دی چې په ۱۳۴۲ لمريز کال کې په قاهره کې چاپ شوی دی
۴۳. اربعين حقيقه عن افغانستان - دا اثر هم په عربي ژبه ليکل شوی دی او په ۱۳۴۳ لمريز کال کې په قاهره کې چاپ شوی دی، استاد په دغه وخت کې په قاهره کې دافغاني سفارت مطبوعاتي مستشار وه
۴۴. آ ثار افغانستان - دا اثر هم په عربي ژبه د استاد بينوا په زيار په ۱۳۴۳ لمريز کال کې په قاهره کې چاپ شوی دی او ټول کتاب ۹۶ مخونه لري
۴۵. المرأة افغانية - دا اثر په عربي ژبه په ۱۳۴۳ لمريز کال کې د استاد بينوا له خوا په قاهره کې چاپ شوی دی
۴۶. هديالعام جديد - دا يو تقويم دی چې په ۱۳۴۵ لمريز کال کې د استاد بينوا له خوا په قاهره کې چاپ شوی دی
۴۷. اوسني ليکوال - دريم ټوک، دغه اثر په ۵۴۱ مخونو کې د مطبوعاتو د مستقل رياست له خوا په ۱۳۴۶ لمريز کال کې چاپ شوی دی
۴۸. د معمر القذافي د مشهور "شين کتاب" ژباړه په دريو ټوکونو کې ولسي واک، دخلکو ديموکراسي او ټولنيز اقتصادي سيستم
۴۹. ښه شپه - د استاد بينوا يو وړ اثر دی چې د نيکمرغه خاندان ژوند پکښې تمثيل دی
۵۰. د افغانستان نوميالي - دا دفاضل استاد بينوا هغه اثر دی چې تر اوسه ئې څلور ټوکه چاپ شوي دي او لومړی ټوک ئې په ۱۳۵۳ لمريز کال کې، دوهم ټوک ئې په ۱۳۵۳ لمريز کال کې، دريم ټوک ئې په ۱۳۵۶ لمريز کال او څلورم ټوک ئې په ۱۳۵۹ لمريز کال کې د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا چاپ شوی دی. دغه اثر تر څلورم ټوک پوري د (ج) تر نوري پوري چاپ شوی دی، خو دا د (ي) تر رديف پوري په لس ټوکه کې کښل شوی دی او پاته ښير ټوکه ئې د فاضل استاد رشاد صاحب سره ناچاپ پراته دي
۵۱. نښه ليک، يادښتونه يا د افغانستان تاريخي پيښي - دا د استاد بينوا بل اثر دی چې په دوه ټوکونو کې ئې ليکلی دی او د کابل پوهنتون له لوري خپور شوی دی. لومړی ټوک ئې په ۱۳۵۴ لمريز کال او دوهم ټوک ئې په ۱۳۵۸ لمريز کال کې خپور شوی دی
۵۲. خوشحال خان خټک از زبان خوشحال خان - دا دخوشحال خان خټک په اړه يوه تحليلي څېړنه ده چې استاد بينوا ليکلي او ۱۳۵۶ - ۱۳۵۷ کلونو کې په پلوشه مجله کې خپره شوې ده
۵۳. دهسک پېغله - دا د استاد بينوا د شعرونو دوهمه ټولگه ده چې د افضل ټکور له خوا د هيواد پنځوس کلنو خپرونو څخه را ټوله سوې او په ۱۳۶۷ لمريز کال کې د افغانستان دليکوالو ټولني په ۷۵ مخونو کې خپره کړې ده
۵۴. د پښتو متلونو غورچاڼ - له بده مرغه دغه کتاب ما نه دی ليدلی او نه مي ئې کوم ځای يادونه پيدا کړله، خو غالباً دا په څلورو ژبو استا بينوا اړولی دی، کيدای سي زما اټکل صحيح نه وي که غلط وي بيا هم بڅښه غواړم ځکه چې ماته په لاس نه دی راغلی. خو دا اثر په ۱۳۵۸ لمريز کال کې چاپ شوی دی

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شميره: له 4 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې ښې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

۵۵. خوره ژبه - دا اثر (مصاحبه افغان کندهاري و کابلې) استاد بينوا په ۱۳۱۲ لمريز کال کې ليکلی دی چې خطي نسخه ئې وس هم د افغانستان د ملي ارشيف خطي نسخو په کتابتون کې خوندي ده. په دې اثر کې لنډې ادبي طرحې او شعري ټوټې راغلي دي

۵۶. عربي پښتو قاموس - په دې اثر کې د عربي ژبې ډير لغاتونه راټول شوي دي چې بيا په پښتو معنی ورته ليکل شوي ده خو له بده مرغه دا اثر تر اوسه نه دی چاپ شوی

۵۷. پښتو قاموس - دا اثر استاد بينوا غالباً په ۱۳۱۷ - ۱۳۱۸ لمريز کلونو کې کښلی چې چاپ شوی نه دی. په دې اثر کې د پښتو ديارلس زره لغاتونه راټول شوي دي

۵۸. کڅکول - دا اثر هم د استاد بينوا د بيلابېلو ليکونو او شعرو ټولگه ده چې دا هم غالباً په ۱۳۱۷ - ۱۳۱۸ لمريز کلونو کې ليکل شوي خو چاپ شوي نه ده

۵۹. د افغانستان تاريخي ريښې - دا د ارواښاد استاد بينوا ورستۍ اثر دی چې څو برخې ئې چاپ شوي دي ولي نور نو ژوند وفا ورسره ونکړه او دغه اثر نيمگړی پاته شو

استاد عبدالرؤف بينوا د مفتي عبدالله (مشهور په مفتي عېده) زوی، د ۱۲۳۲ کال د وږی د مياشتې په لومړۍ نيټه (۲۳ اگست ۱۹۱۳) د کندهار ښار کې، په يوه دينداره او منوره کورنۍ کې، نړۍ ته سترگې پرانستې.

لومړنۍ زده کړې يې د قرانکریم، عربي ادبياتو، صرف، نحو، بديع، بيان، فقه او نور علوم د پلار او مشر ورو څخه وکړې او وروسته کابل ته راغی او خپلو زده کړو ته يې دوام ورکړ.

لا نوې ځوان وه چې درې، عربي، اردو، او انگريزي ژبې يې زده کړي وې او په هغو کې د پوره مطالعې، ليکنو او ژباړو څښتن وه.

تنکی ځوان وه چې شعرونه د "طلو قندهار" په نشریه کې چاپېدی.

او لومړنۍ شعري ټولگه يې په ۱۳۲۵ لمريز هجري کال کې چاپ شوه.

کله چې په ۱۳۲۶ لمريز کال کې د "وېښ زلميانو" خوزښت او وروسته په ۱۳۲۷ لمريز کال (۱۹۴۷م) کې د وېښ زلميانو د گوند بنسټ کېښودل شو، يو له بنسټ ايښودونکو يې او همدا راز لومړنی منشی يې استاد بينوا يې وه. د وېښ زلميانو نشراتي ارگان "انگار" جريده نومېده چې د امتياز خاوند يې فيض محمد انگار وه.

استاد بينوا په ۱۳۴۵ لمريز کال کې د مرحوم محمد هاشم ميوندوال "مترقي دموکراتيک جمعيت" چې نشراتي اورگان يې "مساوات" جريده وه، يو ځای شو.

استاد بينوا د ارواښاد محمد هاشم ميوندوال په کابينه کې د اطلاعاتو او کلتور وزير دنده په غاړه درلوده.

استاد عبدالرؤف بينوا ۳۶ کاله په رسمي مختلفو پستونو کې دندې تر سره کړې: مديريت، د پوهنتون استاد، رياست، ديپلمات، وزارت، د ملي شورا استازی او آخری دنده يې د افغانستان سفير لیبیا کې وه.

استاد بينوا د ادبي هڅو تر څنگ په دولتي اورگانو کې هم مهمې رسمي دندې اجرا کړي دي، لکه چې استاد يې په خپل قلم داسې بيانوي:

-د کابل د ادبي انجمن غړی ۱۳۱۸ لمريز - ۱۹۳۹ م

-د کابل د ادبي انجمن د نشراتو مرستيال ۱۳۹۱ لمريز - ۱۹۴۰ م

-د پښتو ټولني د صحافت مدير ۱۳۱۹ لمريز - ۱۹۴۰ م

-د کابل مجلې مدير ۱۳۲۰ لمريز - ۱۹۴۱ م

-د مطبوعاتو د رياست د نشراتو مرستيال ۱۳۲۰ لمريز - ۱۹۴۱ م

-د پښتو ټولني مرستيال ۱۳۲۳ لمريز - ۱۹۴۴م

-د پښتو ټولني عمومي مدير ۱۳۲۵ لمريز - ۱۹۴۶ م

-د تاريخ د انجمن غړی ۱۳۳۰ لمريز - ۱۹۵۱

-د مطبوعاتو د رياست د داخلي نشراتو عمومي مدير ۱۳۳۱ لمريز - ۱۹۵۲ م

-په ډهلي کې د افغانستان د سفارت مطبوعاتي مستشار ۱۳۳۱ لمريز - ۱۹۵۳ م

-د کابل راډيو رئيس ۱۳۳۵ لمريز - ۱۹۵۶ م

-د افغانستان او هند د دوستۍ دانجمن غړی ۱۳۳۶ لمريز - ۱۹۵۸ م

-د افغانستان او شوروي د دوستۍ د انجمن غړی ۱۳۳۹ لمريز - ۱۹۶۰ م

-په قاهره کې د افغانستان د سفارت مطبوعاتي مستشار ۱۳۴۲ لمريز - ۱۹۶۳ م

-د افغانستان راډيو رئيس ۱۳۴۴ لمريز - ۱۹۶۵ م

-د قبایلو د مستقل رياست مرستيال ۱۳۴۵ لمريز - ۱۹۶۶ م

-د اطلاعاتو او کلتور وزير ۱۳۴۶ لمريز - ۱۹۶۷ م

-د ولسي جرگې وکیل ۱۳۴۸ لمريز - ۱۹۶۹ م

-د پښتو د بين المللي تحقيقاتو د مرکز اجير غړی ۱۳۷۵ لمريز - ۱۹۷۸ م

-د افغانستان اکاډمۍ اجير غړی ۱۳۵۷ لمريز - ۱۹۷۹ م

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شميره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

-د صدارت مشاور د فوق رتبه په حيث ۱۳۵۸ لمريز - ۱۹۸۰م
 -په ليبيا كي د افغانستان سفارت ۱۳۵۸ لمريز - ۱۹۸۰م
 ارواښاد استاد بينوا دوه ځله واده كړى وه چې له لومړي واده څخه يې يو زوى درلود چې د استاد په ژوند كې وفات شوى وه. د دوهم واده څخه ۳ لوى او ۳ زامن لري چې ټول يې په امريكې كې مېشت دي.
 د استاد مشري لور د ډاكټر عبد د ارواښاد محمد اعظم ايازي زوى، او دوهمې لور يې له خليل غبار د ارواښاد مير غلام محمد غبار له زوى سره واده كړى دى.
 د استاد بينوا د ليكنو او آثارو لست چې په دري، پښتو، عربي، او نورو ژبو دي، په پورته ليكنه كښلى شى.
 ارواښاد استاد عبدالرؤف بينوا په ۱۳۶۲ (۱۹۸۴م) كال كي د امريكا متحده ايالاتو كي سياسي پناه واخيسته، او د ۱۳۶۳ لمريز كال د جدي پر ۲۱ مه نېټه (۱۱ جنوري ۱۹۸۵ ميلادي) د جمعي په مباركه ورځ د هغي ناروغي له امله چي ورپېښه شوى وه له دې فاني نړۍ څخه سترگې پټې كړى.
 اروا دى ښاده، لور جنت دى ځاى او ياد دى تلپاتى وى.

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شمېره: له 6 تر 7
 افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
 يادونه: دليكنې د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په ځير و لولئ

څوچی دا ځمکه آسمان وی څوچی دا جهان ودان وی
څوچی ژوند پردی جهان وی څوچی پاتی یو افغان وی
تل به دا افغانستان وی

استاد عبدالرؤف بینوا (۲۳ اکت ۱۹۱۳ - ۱۱ جنوری ۱۹۸۵) ناصر اویا ۱۱ جنوری ۲۰۲۱
لیکوال، مؤرخ، شاعر، څیړونکی/محقق، سیاستپوه، ژورنالیست

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پاڼو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ